

Pódiumbeszélgetések a Minőségről
Rendhagyó szakmai disputa az EOQ MNB-ben
2017. szeptember 6.

360 fokban
- minden irányban -
AZ ÉLETMINŐSÉGRŐL

AZ ÉLETMINŐSÉG LÉNYEGE

*„Csak egyetlen örömforrásban reménykedhetünk:
az emberi kapcsolatokban”.* (A.S. Exupéry)

(Borodavko Beáta: „Életminőség befolyásoló tényezői”
dolgozatának mottója)

Életünk, életminőségünk alapkérdései:

az egyének közötti kapcsolat:

Önzés? Tolerancia? Szeretet?

az egyén és a közösség kapcsolata:

Önzés? Szolidaritás(közösségvállalás)?

MINŐSÉG FOGALMAK

A mai előadások során

három féle minőség fogalomról hallunk:

- (adott államban) értelmezett

piaci minőség

- (adott államban) értelmezett

(egyén) **életminősége**

- (adott államban) értelmezett

társadalmi minőség

Pódiumbeszélgetések a Minőségről
Rendhagyó szakmai disputa az EOQ MNB-ben
2017. szeptember 6.

AZ ÉLETMINŐSÉGRŐL

- Közös gondolataink, alapvetésünk - bevezető
- Prof. Dr. Biacs Péter egyetemi tanár: Életünk minősége ételeink, valamint választásaink minősége tükrében.
- PhD. Dr. Felszeghi Sára egyetemi docens, intézetvezető főorvos: Életünk minősége az egészséges **életmód** tükrében.
- Prof. Dr. Veress Gábor egyetemi tanár: Az életminőség a piaci minőség és a társadalmi minőség **szorításában**

KÖZÖS GONDOLATAINK, ALAPVETÉSÜNK

Prof. Dr. Veress Gábor

A MINŐSÉG ÉRTELMEZÉSEI

- köznyelvi
- filozófiai

naturális

értékszemléletű

- hagyományos minőségügyi
- korszerű (kiterjesztett) minőségügyi

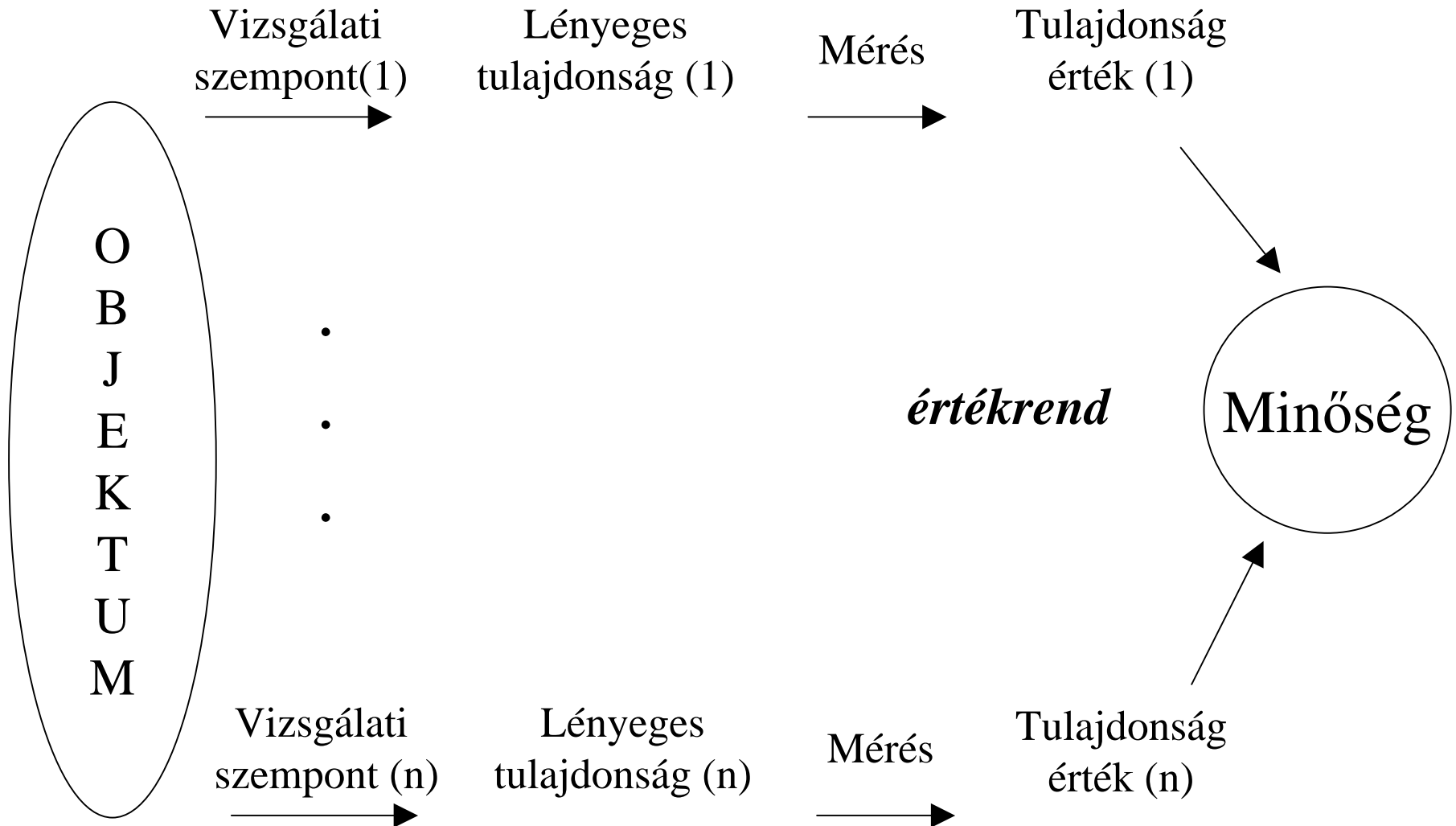
piaci minőség

társadalmi minőség

életminőség,

környezetminőség,...

A MINŐSÉG ÉRTÉKSZEMLÉLETŰ FILOZÓFIAI ÉRTELMEZÉSE

ÉRTÉKREND, IGÉNY, ÉRTÉK, MINŐSÉG

- *Az érdekelteknek igényeik* (szükség) vannak.
- *Az igény* az értékrendtől függ.
- *Az értékrend* a kultúrától és a világnézettől függ.
- *Érték* az, ami igényt elégít ki egy adott értékrend szempontjából.
- *Az igénykielégítés értékadás.*
- *A minőség* átadott érték.

TE IS MINDIG MINŐSÍTESZ?!

- Életben maradásunk feltétele, hogy majdnem minden pillanatban minősítünk: jó ez? ezt tegyem?
- Ezt **egyem**?
- Ilyen módon **éljek**?
- Hogyan éljek, hogy boldog legyek?
- ...

KÖZÖSSÉG ÉS EGYÉN : társadalmi minőség és életminőség

- Amit a közösség *kap*: **közjó** (bonum commune)

Amit a közösség *észlel*: **társadalmi minőség**

- Amit az egyén *kap*: **részleges jó** (bonum particulare)

Amit az egyén *észlel*: **egyén életminősége**

MILYEN KÖZÖSSÉGRE VONATKOZIK A KÖZJÓ?

- Család
- Munkahelyi
- Lakó
- Település
- **Állam** (társadalom)
- Emberiség (Glóbusz)

Megjegyzés: a közjót elvben a legfelsőbb szintre kell értelmezni!

KÖZJÓ A SZOCIOLÓGIÁBAN

- „rend”
- „társadalmi harmónia, egyensúly”,
- a szélesebb körben alkalmazott ún. **„össztársadalmi érdek”**
- „Az egyesnek a boldogsága elválaszthatatlan az összesek boldogságától.” (FRIEDRICH ENGELS)

KÖZJÓ VAGY EGYÉNI JÓ ?

- Ha az ember akarata arra irányul, hogy a közösség javát szolgálja, akkor *helyes akaratról* (recta voluntas) beszélhetünk. (AQUINÓI SZENT TAMÁS)
- Az államnak a közjót előnyben kell részesítenie az egyéni javakkal szemben. (II. JÁNOS PÁL pápa)

Megjegyzés: a jó állam magas szinten biztosítja a közjót.

AZ ÉLETMINŐSÉGRŐL

- Hatalmas, az egész életet magába foglaló, áttekinthetetlenül nagy téma.
- Szinte minden tudományterületet magába foglalja.
- Az életminőség fogalma a kultúrától, világnézettől, értékrendtől függ, így szubjektív, nem adható objektív értelmezése.
- Mit jelent az életminőség? Jólét, jól-lét, boldogság ?
- Sem elméleti, sem gyakorlati meghatározása nem tisztázott.
- Az irodalomban számos életminőség modell és mutató található.
- Az életminőség és az életminőség modellek csak nagyon nagy bizonytalansággal becsülhetők.

AZ ÉLETMINŐSÉG MEGHATÁROZÁSA

- Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) által megalkotott definíció szerint az életminőség úgy határozható meg, mint egy **egyéni célú** kulturális- és értékrendszer, amely szerint az egyének élik az életüket a céljaiknak, a vágyaiknak, az életminőségüknek és az érdekeiknek megfelelően.
- Az életminőség úgy is értelmezhető, mint az egyén **elégedettsége a saját életével, összehasonlítva a saját életideáljával**. Az életminőség értékelése függ az egyén értékrendszerétől és attól a kulturális környezettől, ahol az ember él.

Megjegyzés: az életminőség lényege elválaszthatatlan a közjótól, de a fenti két értelmezés individualista!

AZ ÉLETMINŐSÉG ÉRTELMEZÉSÉNEK TUDOMÁNYOS ALAPJAI

- filozófia,
- teológia,
- **lélektan,**
- antropológia,
- szociológia,
- egészségtudomány,
- stb.

AZ ÉLETMINŐSÉG MEGFOGALMAZÁSAI

- Életminőség
- Boldogság
- Testi és lelki egészség
- Az élettel való elégedettség
- Jól-lét (well-being)
- ...
- Jólét (welfare)

ÉLETMINŐSÉG: MITŐL VAGY BOLDOG?

- Gazdagság?
- Egészség?
- Elismerés?
- Szeretet?
- Nyugalom, biztonság?
- Elfogadható a halál?
- Lelki béke?
- ...

MIVEL JELLEMEZHETŐ AZ ÉLETMINŐSÉG?

- lelki béke
- érzelmi jólét, kapcsolatok vélt jósága
- vélt egészségi állapot
- tettere készség
- vélt tevékenység lehetőségek
- vélt biztonság érzet
- anyagi elégedettség
- ...

SOKFÉLE SZEMPONT: MI A FONTOS? HOGYAN SÚLYOZOL?

A pohár félig üres, vagy félig tele?

- Borzasztó, hogy félig üres, sok minden hiányzik, sok minden rossz!
- Kár, hogy félig üres!
- De jó, hogy félig tele van!
- Nagyon sok minden jó, rendben van.
- Az életben nagyon sok szépség van, miért panaszkodsz? Mindig örülj! (Böjte Csaba)

SOKFÉLE SZEMPONT: MI A FONTOS? MIT HANGSÚLYOZOL?

Jeltudomány (szemiotika)

példa: *Napóleon*

- az austerlitzi csata **győztese**
- a waterlooi csata **vesztése**

MITŐL FÜGG AZ ÉLETMINŐSÉG?

Az ember pillanatnyi lelki és testi állapotától

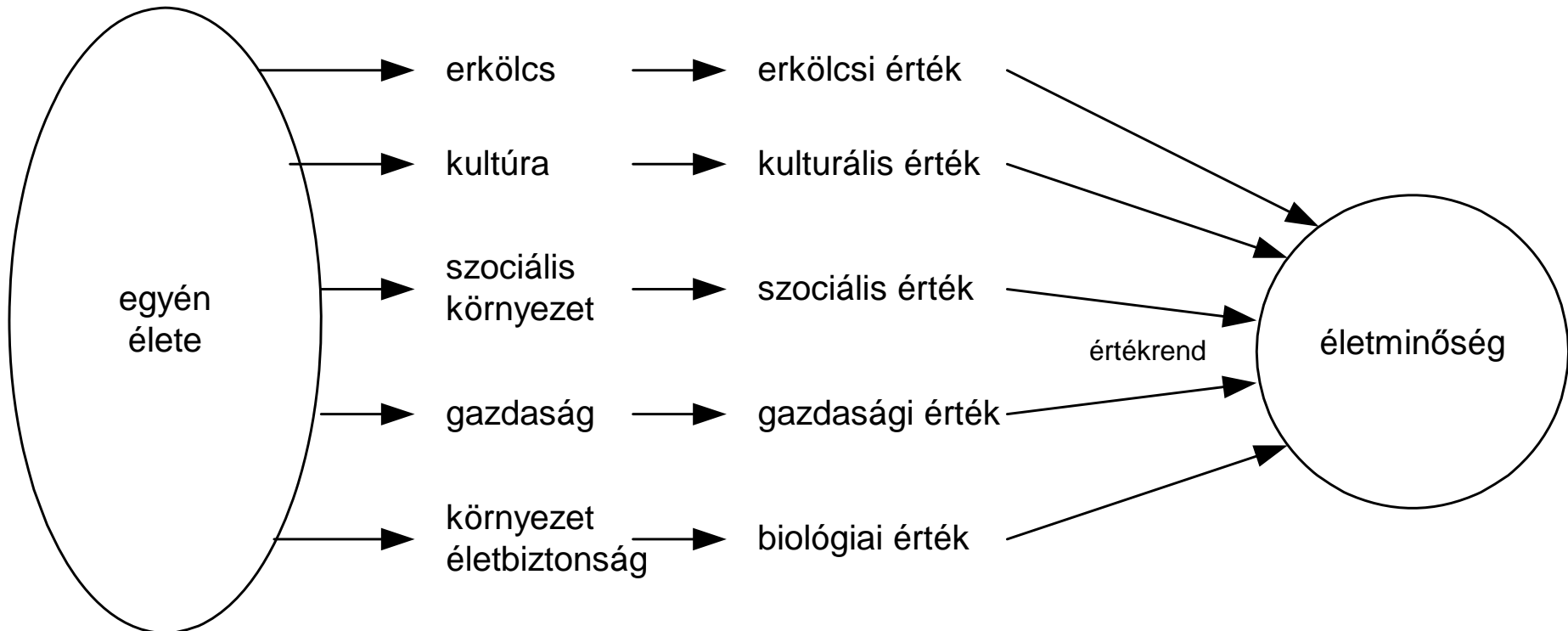
- születési adottságok
- eddigi külső befolyásoló tényezők
- egészségi állapot
- eddigi tevékenységek
- világnézet, jellem, lelkiismeret
- eddigi belső befolyásoló tényezők
- ...

MITŐL FÜGG AZ ÉLETMINŐSÉG?

Az ember állapotát befolyásoló pillanatnyi és most várható jövőbeli külső tényezőktől

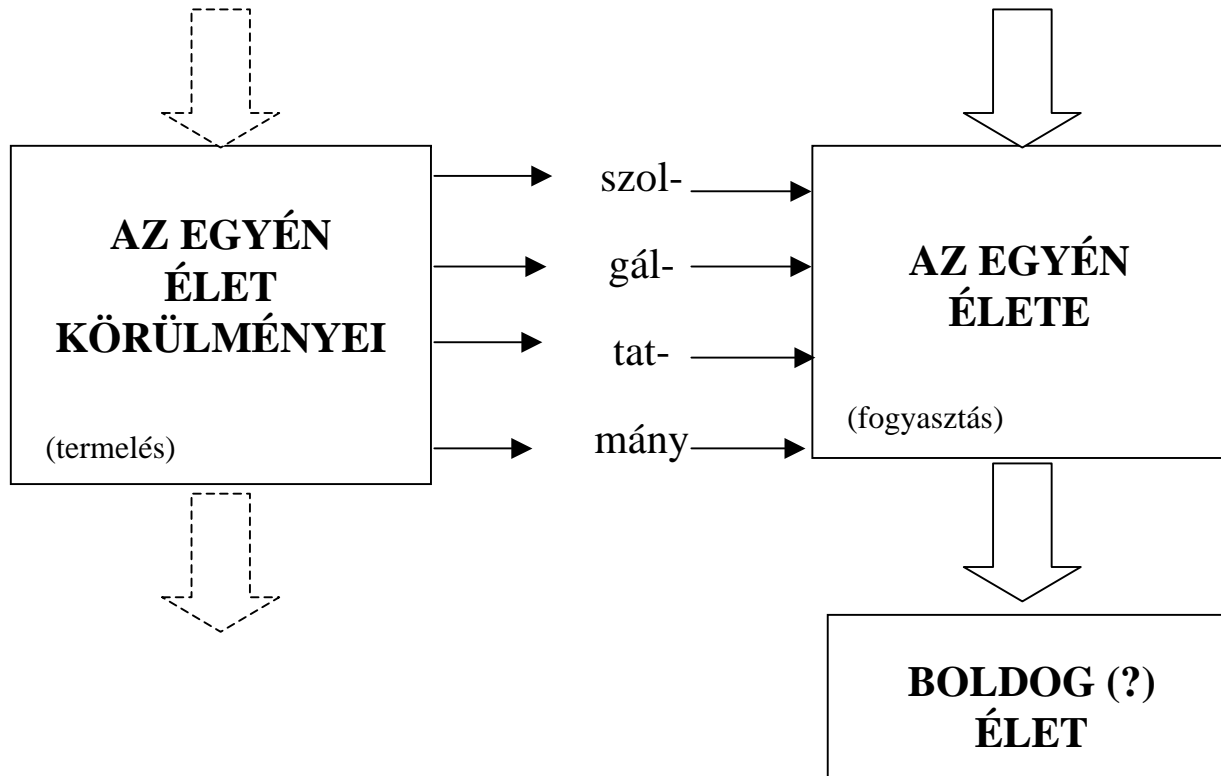
- családi, baráti viszonyok
- tevékenységek lehetősége
- munkahelyi viszonyok
- lakó közösséghez tartozás
- társadalmi szociális környezet
- kulturális, erkölcsi környezet
- gazdasági lehetőségek
- létbiztonság
- ...

PÉLDA ADOTT ÉRTÉKREND ESETÉN AZ EGYÉN ÉLETMINŐSÉGÉRE

AZ EGYÉN ÉLETÉNEK A SZABÁLYOZÁSA

kiinduló állapot

ÉLETPÁLYA, ÉLETHELYZETEK

Az életminőség az életpálya adott időpontjában, vagy az élet teljességében értelmezendő???

- Egyéni (saját) életminőség
- Kapcsolati/szereplési életminőség
- Családi, baráti, közösségi életminőség
- Munkahelyi életminőség
- ...

AZ ÉLETMINŐSÉG LÉNYEGE

- Ki az ember?
- Mik az igényei/szükségletei?

KI AZ EMBER?

- egyén (individuum)?
a közösség tagja?
- Isten teremtménye?
a törzsfejlődés csúcsa?
- törvényt/értéket elfogadó?
törvényt elutasító?
- fogyasztó-termelő létező?
fogyasztó-termelő és szeretetre képes létező?

SZÜKSÉGLET, IGÉNY

- Allart: birtoklás, szeretet, létezés (having-loving-being)
- Dahlgaard: biológiai, értelmi, érzelmi igények
- Maslow: Motivation and personality, Harper and Row, New York, 1970
- ...

Megjegyzés: szükséglet, illetve igény?

Az ember általános igényei

- **Fizikai, biológiai** igények
(mint bármely élőlény)
- **Értelmi** (mental) igények
(mint gondolkodó lény)
- **Érzelmi, lelki** (spiritual) igények, örök értékek
(mint lelki-szellemi lény)

Az ember fizikai-biológiai igényei (mint élőlény)

- élelem
- víz
- levegő
- szállás, menedék
- ruházat
- biztonság
- nemi élet (biológiai szeretet)

Az ember értelmi igényei (mint gondolkodó lény)

- tartozás valahova
- barátság (értelmi szeretet)
- elismerés
- rang
- önazonosság
- teljesítmény
- alkotóképesség
- fejlődés
- önmegvalósítás

Az ember lelki igényei (mint érzelmi lény)

- alázatosság
- igazságosság
- őszinteség
- hűség
- becsületesség
- jószívűség
- emberszeretet (lelki szeretet)
- tisztelet
- bizalom
- irgalom (VG)

MASLOW:szükségletek

- I. hiány alapú szükségletek:** "D" szükségletek, azaz hiányszükségletek → eléérésük feszültségcsökkentéssel jár
1. Fiziológiai szükségletek: éhség, szomjúság, szexualitás. Hiánya: életveszély.
 2. Biztonsági szükségletek: fizikai védettség, kiszámíthatóság. Hiánya: életveszély, neurózis, szorongás, kényszerbetegség (az egyén kényszer-tevékenységekkel próbálja fenntartani a biztonságérzetét, kontrollálni a helyzetet, kivédeni a bajt).
 3. Szeretet, valahová tartozás szükséglete: gyengédség, viszonzott szeretetkapcsolat. Megkülönböztethetünk D és B szeretetet. D (deficit) szeretet során a személynek fontos a kívülről jövő megerősítés, hogy ő maga szerethető, s ha ezt nem kapja meg, nem is érzi magát biztonságban, hiszen úgy érzi senkihez és semmihez nem tartozik. B szeretet során a személy nem függ másoktól, úgy szereti az embereket, ahogy azoknak szüksége van rá, nem úgy, ahogy neki lenne rá szüksége. Hiánya: pszichopátia, antiszociális személyiség.
 4. Elismerés szükséglete: önbecsülés, mások általi elismerés, hírnév, becsvágy. Hiánya: kisebbségérzés, szorongás.

MASLOW:szükségletek

II. növekedés alapú szükségletek: "B" szükségletek,
azaz növelik a belső feszültséget → cél a bennünk
lévő lehetőségek kiaknázása

5. Kognitív szükségletek: tudni, érteni, megismerni

6. Esztétikai szükségletek: szimmetria, rend, szépség

7. Önmegvalósítás szükséglete: elérni a bennünk rejlő
lehetőségeket

Az ember szellemi-lelki igényei elsődlegesek

- a biológiai igények legtöbbje
nem igazi igény!
- a lelki igények az elsődlegesek,
ezek az **örök** értékek!
a lelki igény kielégítése: napi szükséglet
➔ szeretetigény

AZ ÉLETMINŐSÉG INTÉZMÉNYEI

- Egészségügy
- Élelmiszerbiztonság
- Rendvédelem
- Szociális ellátás
- Közigazgatás
- Oktatás
- ...

AZ ÉLETMINŐSÉGGEL FOGLALKOZÓ INTÉZMÉNYEK

- Nemzetközi folyóiratok
- Alapítványok
- Társadalmi szervezetek
- Pályázatok, díjak
- ...

A POLITIKUSOK FELELŐSSÉGE: A HELYESEN ÉRTELMEZETT KÖZJÓ

- Arisztotelész (Kr. e. 350 tája): Nikomakhoszi Ethika – a boldogság megélése
- Egyesült Államok Függetlenségi Nyilatkozata (1776) - jog a boldogsághoz
- Johnson (1964): „Céljaink elérését nem mérhetjük bankszámlánk nagyságával, csak az emberek **életminőségének** javulásával.”
- Magyarország Alaptörvénye

MAGYARORSZÁG ALAPTÖRVÉNYE

- Valljuk, hogy az emberi lét alapja az **emberi méltóság**.
- Valljuk, hogy az egyéni **szabadság** csak másokkal együttműködve bontakozhat ki.
- Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a **család és a nemzet**, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.
- Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a **munka**, az emberi szellem teljesítménye.
- Valljuk az **elesettek és a szegények** megsegítésének kötelességét.

MAGYARORSZÁG ALAPTÖRVÉNYE

XX. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az **egészséges élelmiszerekhez** és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az **egészségügyi ellátás** megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő

AZ ÉLETMINŐSÉGRŐL

Megjegyzés(1): Az életminőség vizsgálatának nem kedvez a mai „felvilágosult” értékromboló kultúra, ahol nem illik beszélni a lélekről, erkölcsről, értékrendről és a szeretetről.

Megjegyzés(2): Az életminőség ma már üzletág, adott szolgáltatások, termékek eladása érdekében.

ÉLETMINŐSÉG

ajánlott irodalom

- Az életminőség fogalmán túl
DEMOS Magyarország Alapítvány, 2007.
- Noszlopi László: Emberismeret és emberekkel való bánásmód
Pantheon Kiadás, 1944.
- Horváth György: Személyiség és öntevékenység
Tankönyvkiadó, Budapest, 1978.
- Birher Nándor: Az ember filozófiája
Veszprémi Hittudományi Főiskola, Veszprém, 1998.
- Tál és Kendő *keresztény orvosok lapja*
- Kopp Mária munkái
- ...

Pódiumbeszélgetések a Minőségről

Rendhagyó szakmai disputa az EOQ MNB-ben

2017. szeptember 6.

AZ ÉLETMINŐSÉGRŐL

- Prof. Dr. Biacs Péter egyetemi tanár: Életünk minősége ételeink, valamint választásaink minősége tükrében.
- PhD. Dr. Felszeghi Sára egyetemi docens, intézetvezető főorvos: Életünk minősége az egészséges életmód tükrében.

Prof. Dr. Biacs Péter egyetemi tanár:
Életünk minősége **ételeink**, valamint
választásaink minősége tükrében.

PhD. Dr. Felszeghi Sára egyetemi
docens, intézetvezető főorvos:
Életünk minősége az egészséges
életmód tükrében.

"Csak egyetlen örömforrásban reménykedhetünk:
az emberi kapcsolatokban.,, (A.S. Exupéry)

**AZ ÉLETMINŐSÉG
A PIACI MINŐSÉG
ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG
SZORÍTÁSÁBAN**

Prof. Dr. Veress Gábor

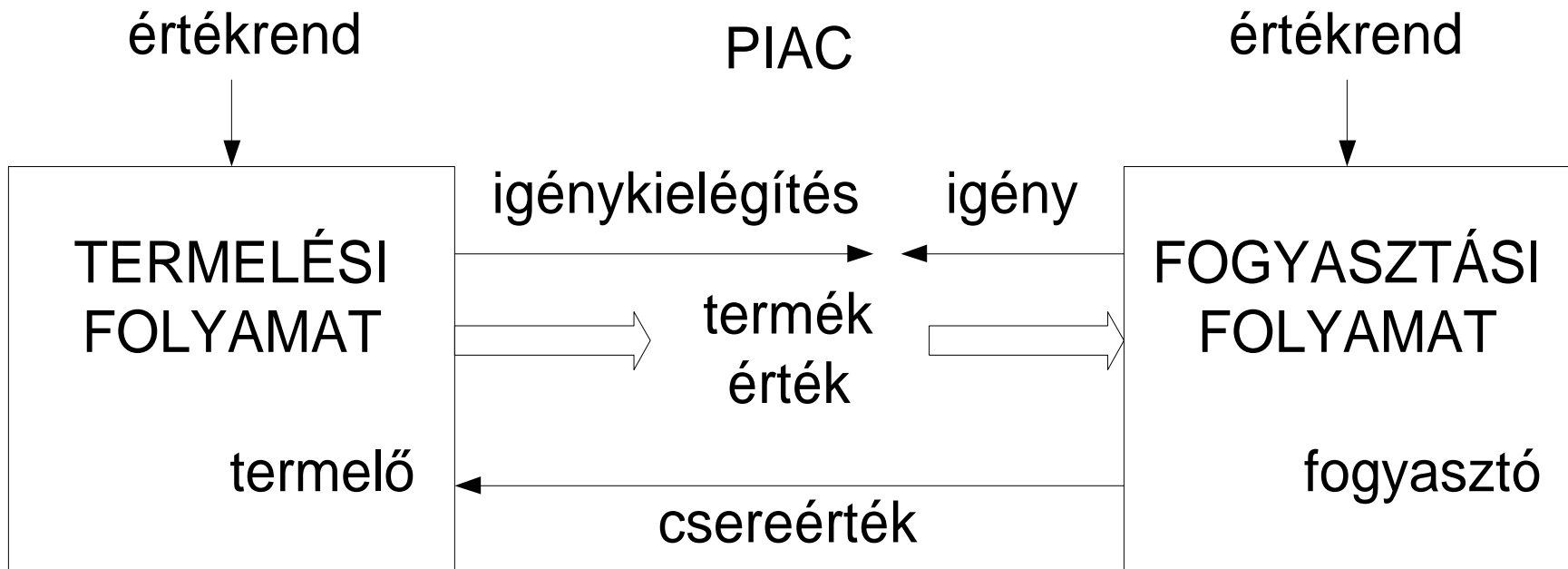
AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- Piaci minőség
- Társadalmi minőség
- Az életminőség a piaci minőség szorításában
- Az életminőség a társadalmi minőség szorításában

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- **Piaci minőség**
- Társadalmi minőség
- Az életminőség a piaci minőség szorításában
- Az életminőség a társadalmi minőség szorításában

A PIACI MINŐSÉGÜGY TÁRGYA : A PIACI IGÉNYKIELÉGTÉSI FOLYAMAT

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY

A „hagyományos” (piaci) minőségügyben

- demokratikus társadalmi rend
- kapitalista gazdasági rend,

tehát

- szabadpiac
- magántulajdon

→ „kapitalista” minőségügy

A PIACI IGÉNYKIELÉGÍTÉSI FOLYAMAT ÉRDEKELTJEI

A piaci igénykielégítési folyamat alapvető **érdekeltejei** (stakeholders, interested parties),
(érintettejei, partnereje, társai),
(tág értelemben vett „vevői”)
a fogyasztási folyamatban érdekelt **fogyasztók**,
a termelési folyamatban érdekelt **termelők**
és a termelők **beszállítói**
valamint a **társadalom**.

A PIACI IGÉNYKIELÉGÍTÉSI FOLYAMAT MINŐSÉGE

A **piaci igénykielégítési folyamat minősége** a folyamatokban **érdekeltek értékítélete** arra vonatkozóan, hogy a folyamatok mennyire elégítik ki az **érdekeltek igényeit**, azaz az **érdekeltek az igényeik kielégítése által** mennyire elégedettek, azaz mennyi **értéket** kapnak.

A minőség tehát átadott érték.

A termelési-fogyasztási folyamatok értékteremtők.

A PIACI MINŐSÉG ÉRTELMEZÉSE = A MINŐSÉG ÉRTÉKSZEMLÉLETŰ FILOZÓFIAI ÉRTELMEZÉSE

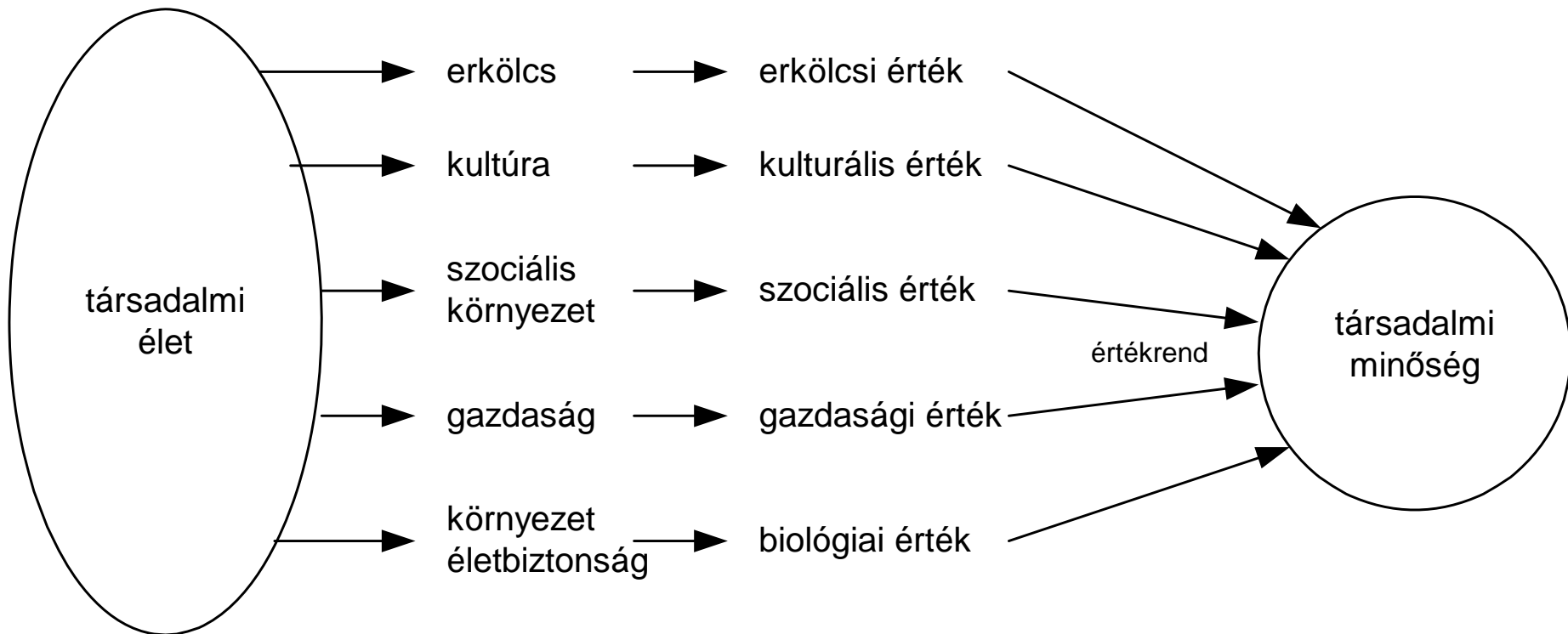
A minőség piaci minőségügyi értelmezése
a piaci igénykielégítési folyamat minőségének
értékszempléletű filozófiai értelmezése,
azaz az igénykielégítési folyamatban érdekelteknek
az igénykielégítési folyamatra vonatkozó,
az érdekeltek értékrendjétől függő értékítélete.

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- Piaci minőség
- **Társadalmi minőség**
- Az életminőség a piaci minőség szorításában
- Az életminőség a társadalmi minőség szorításában

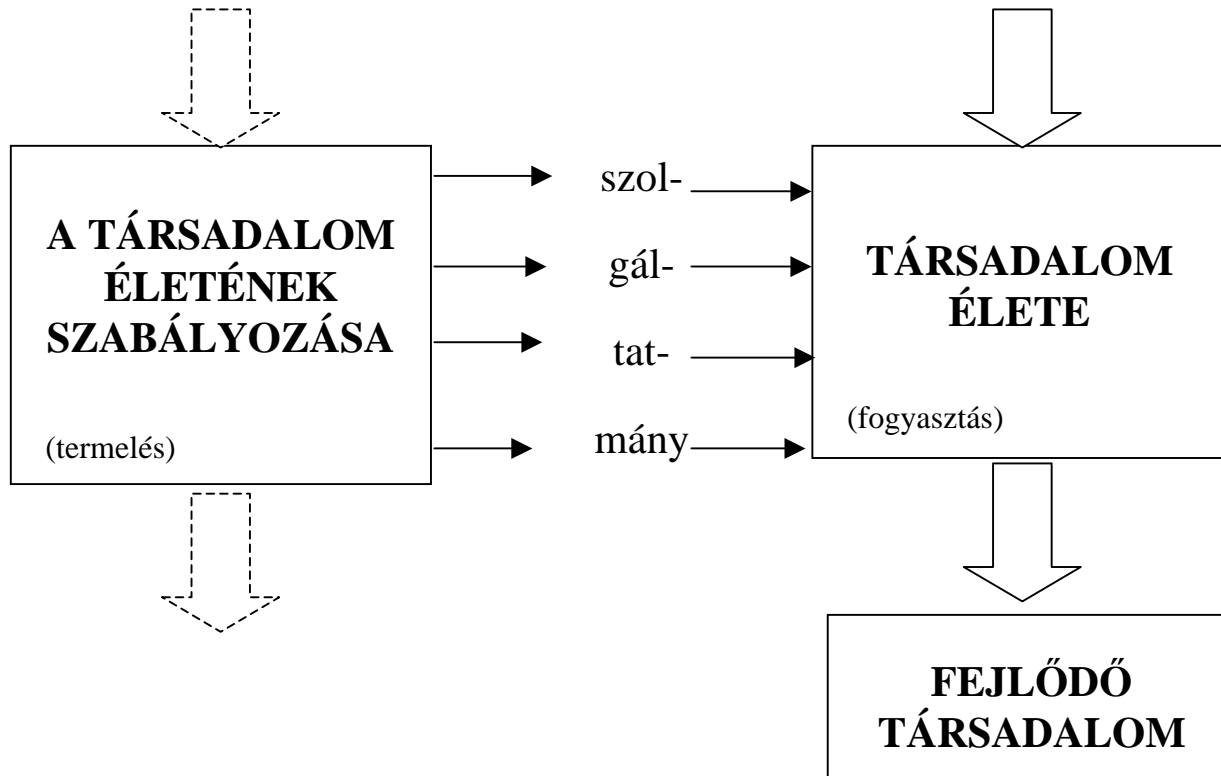
A TÁRSADALMI MINŐSÉGRE PÉLDA

Social Quality

A TÁRSADALOM ÉLETÉNEK A SZABÁLYOZÁSA

kiinduló állapot

A TÁRSADALMI ÉLET MINŐSÉGÉNEK BELSŐ ÖSSZETEVŐI

- Társadalmi-gazdasági biztonság
- Társadalmi kohézió (összetartó erő)
- Társadalmi összetartozás (inclusion)
- Társadalmi képessé tevés (empowerment)

A TÁRSADALMI MINŐSÉG MÁS MEGFOGALMAZÁSBAN

A **társadalmi minőség** annak a mértéke, hogy mennyire képesek részt venni a polgárok a közösségeik társadalmi és gazdasági életében, olyan feltételek mellett, amelyek jólétüket és egyéni lehetőségeiket tökéletesítik.

(Beck, 1997)

A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZABÁLYOZÁSÁNAK ALAPELVEI

- A népképviselőket és a kormányzást:
az állampolgárok **szolgálatát**
- Az állampolgárok igénye függ
világnézettől, kultúrától, értékrendtől
- A szociálpolitika alá kell rendelni a gazdaságpolitikát
és a foglalkoztatáspolitikát
- A tevékenységek **„társadalmosítása”**
közhasznú társadalmi szervezetek

A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZABÁLYOZÁSÁNAK ALAPELVEI

TÁRSADALOMETIKA

A keresztény társadalmi felelősség alapelvei

- személyközpontúság (perszonalitás)
- kölcsönös kötelezettségvállalás (szolidaritás)
- a társadalmi közösségek önállósága (szubszidiaritás)

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- Piaci minőség
- Társadalmi minőség
- **Az életminőség a piaci minőség szorításában**
- Az életminőség a társadalmi minőség szorításában

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉGÜGY SZORÍTÁSÁBAN

- Tulajdonosi/résztvényes **nyereségmaximalizálás**
- Az áruknak csak piaci **pénz értéke** van
- A közösségi **javak**, pl kultúrjavak **piaci árú**
- A **dolgozók** kizsákmányolása
- A **beszállítók** kizsákmányolása
- **Társadalmi egyenlőtlenség** növekedése: gazdagabb gazdagok, szegényebb szegények
- A **fogyasztók** hülyítése
- Minőség helyett **marketing**
- Igazságtalan **verseny**
- ...

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- Piaci minőség
- Társadalmi minőség
- Az életminőség a piaci minőség szorításában
- **Az életminőség a társadalmi minőség szorításában**

A TÁRSADALMI MINŐSÉG ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG KÖLCSÖNÖSEN ÖSSZEFÜGGNEK ?

- Az életminőséget általában befolyásolja a közjó.
- A társadalmi minőség függ az egyének életminőségétől.
- ...

A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTJA AZ ÉLETMINŐSÉGET?

Az önzés, vagy a szolidaritás társadalma?

- magamra vagyok hagyva?
- törődnek velem?

**Mennyire független az én életminőségem a
társadalomtól?**

- milyen lehetőségeim vannak?
- lesújt a mások baja...

CSAK TŐLEM FÜGG A BOLDOGSÁGOM?

- „Ha nem tehetjük azt, amit akarunk, elégedjünk meg azzal, hogy azt akarjuk, amit tehetünk”.
- „Uram, adj türelmet,
hogy elfogadjam, amin nem tudok változtatni,
adj bátorságot,
hogy megváltoztassam, amit lehet,
és adj bölcsességet,
hogy a kettő között különbséget tudjak tenni.”
(Assisi Szent Ferenc)

AZ ÉLETMINŐSÉG A PIACI MINŐSÉG ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG SZORÍTÁSÁBAN

- **Piaci minőség**
- **Társadalmi minőség**
- **Az életminőség a piaci minőség szorításában**
- **Az életminőség a társadalmi minőség szorításában**

"Csak egyetlen örömforrásban reménykedhetünk:
az emberi kapcsolatokban.,, (A.S. Exupéry)

**AZ ÉLETMINŐSÉG
A PIACI MINŐSÉG
ÉS A TÁRSADALMI MINŐSÉG
SZORÍTÁSÁBAN**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Prof. Dr. Veress Gábor